

Leeuwen, C. G. v. - 1962 -

EXCURSIERAPPORT.

Separatencollectie West 508
H. H. van Leeuwen

Provincie : Friesland
Gemeente : Ameland
Terrein : Buurder- en
Kooидуinen

Datum : juli 1962
Waarn.: Chr.v.Leeuwen
en P.Schroevers

Ligging:

De Buurderduinen vormen het oostelijk deel van de oorspronkelijke duinenrij langs de noordkust van Ameland, in het westen begrensd door de Buurderstrandweg (paal 15), in het oosten door het fietspad, dat van klein en groot vaarwater naar het Oerd loopt (paal 17). Het stuk ten zuiden van dit fietspad (dit is dus de oostelijke afsluiting van het thans bewoonde gedeelte van het eiland) wordt Kooидуinen genoemd.

Landschap en plantengroei:

Zowel de Kooiduinen als de Buurderduinen vormen een matig geacidenteerd, droog duinterrein, met eendennenaanplant en hier en daar opslag van struiken. Deze opslag geschiedt naar de zeezijde voornamelijk door duindoorn (*Hippophae rhamnoides*) en ratelpopulier (*Populus tremulus*); naar het zuiden meer door zachte berk (*Betula pubescens*), meidoorn (*Crataegus monogyna*) en op vochtiger plaatsen wilg (*Salix cinerea* en *Salix aurita*). Het gehele terrein draagt sterk de sporen van een menselijke beïnvloeding, zich bijvoorbeeld uitend in het optreden van onkruiden.

In de droge gedeelten zijn zowel de helmgeneenschap (*Elymeto-Ammophilietum*) als de buntgras- en duinsterretjesgemeenschap (*Violeto-Corynephorietum* dunense en *Tortuleto-Phleetum arenarii*) goed ontwikkeld met muurpeper (*Sedum acre*), melden (*Atriplex* spp.), rood zwenkgras (*Festuca rubra* ssp. *dumetorum*), blauwe zeedistel (*Eryngium maritimum*), zandkoornbloem (*Cerastium semidecandrum*), duinviooltje (*Viola tricolor*), zanddoddegras (*Phleum arenarium*), Buntgras (*Corynephorus canescens*), duinteunisbloem (*Oenothera ammophila*), duinsterretje (*Tortula ruraliformis*) en korstmossen (*Cladonia* div. sp.). Er bevinden zich in deze vegetaties veel min of meer nitrofiele soorten, zoals kleine brandnetel (*Urtica urens*), akkerdistel (*Cirsium arvense*), duinreigersbek (*Erodium glutinosum*), duizendblad (*Achillea millefolium*) en smalle weegbree (*Plantago lanceolata*). Naar het binnenduin gaat dit over in *Festuceto-Galietum*-vegetaties, die op dezelfde manier beïnvloed zijn.

De valleien, die in dit duingebied gevonden worden, zijn meestal droog en begroeid met een grasmat van schapengras (*Festuca ovina*) met daarin de karakteristieke begeleiders als vleugeltjesbloem (*Polygala vulgaris*), mannetjes ereprijs (*Veronica officinalis*) en trincia (*Leontodon nudicaulis*). Op enkele plaatsen werd hier ook de kleine ruit (*Thalictrum minus*) gevonden.

Enkele valleien waren dieper en dus vochtiger. Langs de randen werd meestal fragmentair ontwikkeld de gemeenschap aange- troffen van strandduizendguldenkruid en knopig vetmuur (*Centaureto saginetum moniliformis*), waarvan vooral de beide naamgevende soorten regelmatig werden aangetroffen.

In de valleien zelf duidt het voorkomen van geelhartje (*Linum catharticum*), zeegroene zegge (*Carex flacca*) en moeraswespenorchis (*Epipactus palustris*) aan in welke richting wij de oorsprong der vegetatie moeten zoeken. Het schijnt echter, dat tijdelijke inundatie door voedselrijker water nogal een stempel op de vegetatie drukt, dit te oordelen naar het voor- komen van de volgende soortencombinatie: rode klaver (*Trifolium pratense*), kruipende boterbloem (*Ranunculus repens*), moeras- paardenbloem (*Taraxacum palustre* s.l.), reukgras (*Anthoxanthum odoratum*), fioringras (*Agrostis stolonifera*), grote ratelaar (*Rhinanthus glaber*), veldzuring (*Rumex acetosa*), brunel (*Prunella vulgaris*), waternavel (*Hydrocotyle vulgaris*), zilverschoon (*Potentilla anserina*), koekoeksbloem (*Lychnis flos-cuculi*), gewone zegge (*Carex nigra*), grauwe wilg (*Salix cinerea*) en geoorde wilg (*S. aurita*). Ook het voorkomen van kamvaren (*Dryopteris cristatus*) is vermeldenswaard.

In de Kooiduinen, genoemd naar de eendenkooi die langs de zuidwestrand van het gebied gelegen is, dringt zich de ge- dachte aan intensieve begrazing der duinen nog sterker op. Hele stukken van het vegetatiedek zijn hier overgegaan in een mat van droge grassen, waarin veel nitrofiele planten voorkomen. Het meest opvallend zijn hier enkele diepe valleien, die geheel als weiland in gebruik zijn. Ze bezitten echter een drassige kern. Deze kern draagt een vegetatie die veel verwantschap vertoont met een speciaal type van gecutrofieerde vennen, o.a. in Zuid- Friesland en die minder fraai ontwikkeld ook werd aangetroffen

in de plasjes bij het vliegveld (zie rapport Ballumerhei en Roosduinen). Vooral het voorkomen van waterpostelein (*Peplis portula*) en ondergedoken moerasscherm (*Apium inundatum*) valt hier op. Deze soorten vertonen ten opzichte van elkaar in dit milieu een sterke affiniteit. Waterpostelein is een kensoort van het Nanocyperion, de moerasscherm van het Littorellion (*Eleocharetum multicaulis*). De vegetatie lijkt karakteristiek te zijn voor plaatsen, waar door sedimentatieprocessen of door verandering der waterstand, al of niet gepaard gaand aan eutrofiering, een oeverkruidbegroeiing overgaat in een Nanocyperion. Voor dit laatste pleit ook het voorkomen van soorten uit het Agropyro-Rumicion: egelboterbloem (*Ranunculus flammula*), waternavel (*Hydrocotyle vulgaris*), zode vergeetmijnietje (*Myosotis caespitosus*), waterrus (*Juncus articulatus*) en slanke waterbies (*Eleocharis uniglumis*).

Conclusie.

In oorsprong moet het gebied een zeer fraaie duinvegetatie hebben gedragen. Deze is echter door de mens sterk gestoord. Vooral beweiding heeft sterk zijn stempel op het geheel gedrukt. Het is de vraag, hoe snel dit bij een eventueel nieuwe bestemming zou regenereren. De plasjes in de Kooiduinen zijn helaas van hun oorspronkelijk karakter beroofd. In hun huidige toestand vormen zij echter nog steeds het meest interessante deel van het gebied door het voorkomen van de combinatie van ondergedoken moerasscherm en waterpostelein.